

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/43926,Zaklad-Karny-w-Hrubieszowie-oddzial-dla-wiezniow-politycznych.html>
02.05.2024, 18:30

Zakład Karny w Hrubieszowie (oddział dla więźniów politycznych)

Hasło wydrukowane w **Tom V**

Zakład Karny Hrubieszów (oddział dla więźniów politycznych). ZK istnieje od 1968. [II](#) 1982 - VIII 1983 w pawilonie III urządzono oddział dla więźniów politycznych. Naczelnikiem ZK był w tym okresie mjr Jerzy Sokołowski (skierowany z ZK Zamość), wykazujący nadgorliwość w stosowaniu więziennych rygorów i odwołany 22 III 1983, po buncie więźniów politycznych. 6-19 IV 1983 naczelnikiem ZK był kpt. Tadeusz Wielgos z ZK Rzeszów-Załęże. 19 IV 1983 jako p.o. naczelnika ZK powołany został kpt. Tadeusz Solak, kierownik działu penitencjarnego ZK Hrubieszów.

12 II 1982 umieszczono tu pierwszą grupę 10 więźniów, przywiezionych z ZK Rzeszów-Załęże. W następnych tygodniach i miesiącach trafiali tu także skazani z AŚ Kielce-Piaski, AŚ Lublin, ZK Łęczyca, ZK Łódź i ZK Nowy Sącz. Największy transport więźniów (44 osoby) przybył 4 VI 1982 z ZK Łęczyca (w warunkach urągających wymogom humanitarnym - przy użyciu samochodów-chłodni z zakładów drobiarskich).

W trakcie pobytu więźniowie podejmowali liczne akcje protestacyjne mające na celu zmanifestowanie politycznego charakteru uwięzionych i wywalczenie statusu więźnia politycznego, lepszych warunków traktowania oraz osłabianie rygorów więziennych. Częstą formą protestu były głodówki więźniów (najczęściej od jednego do kilku dni). Najdłuższa i najbardziej dramatyczna głodówka miała miejsce 13 IX - 1 X 1982. W jej efekcie 3 więźniów trafiło do szpitala wskutek wyczerpania organizmu. Stopniowo uwięzieni wywalczyli m.in.: zniesienie obowiązku wstawania na apel, meldowania się oraz wystawiania ubrań na noc na korytarz, likwidację uciążliwych blind w oknach, możliwość korzystania z

normalnego spacerniaka, odstąpienie służby więziennej od zwracania się per „ty”, możliwość posiadania w celach przyborów do golenia oraz noży, otrzymywania darów charytatywnych, swobodny kontakt między celami i otwarcie cel w ciągu dnia.

Ostro reagowano na przypadki zakuwania więźniów politycznych w kajdanki. 16 III 1983 doszło na tym tle do jednodniowego buntu. Powodem było skucie 3 więźniów politycznych (Tomasz Dzieran, Tadeusz Podlasek i Janusz Sijka) kajdankami na czas transportu na badania lekarskie do szpitala i pobicie ich przy próbie sprzeciwu. Pozostali więźniowie zareagowali kilkugodzinnym łomotem (bicie w drzwi i kraty oraz wznoszenie okrzyków) do czasu przybycia prokuratora. Kilka dni po incydencie, 22 III 1983, odwołano naczelnika ZK z zajmowanego stanowiska.

Przez okres pobytu więźniowie polityczni podejmowali akcje mające zmanifestować ich przekonania polityczne oraz negatywny stosunek do władz stanu wojennego: jednodniowe głodówki w rocznicę stanu wojennego (13 VI 1982 i 13 VII 1982). 31 VIII 1982 podjętą głodówkę połączono ze śpiewaniem pieśni dla zmotoryzowanej kolumny wojska, ustawionej przewencyjnie wzdłuż ogrodzenia więzienia, co spowodowało użycie armatek wodnych skierowanych na okna więźniów. 1 V 1983 więźniowie ułożyli w oknach duży napis „Solidarność” (po jednej dużej literze wykonanej na prześcieradle i wystawionej w jednym oknie). VI 1983 w czasie drugiej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski wywieszono w oknach od strony miasta dekoracje z prześcieradeł w postaci wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej, orła w koronie oraz wizerunku papieża. Formą oporu ze strony więźniów było też wykonywanie przez nich znaczków „S” oraz pamiątkowych stempli, plaketek i chust.

Posługę duszpasterską wśród więźniów politycznych sprawowali: ks. Tadeusz Pajurek i ks. Edward Kłopotek. 21 III 1982 pierwsza msza św. Podtrzymaniu morale więźniów służyły m.in. samokształceniowe kursy języka angielskiego oraz Dyskusyjny Klub Historyczny.

Najwyższy stan liczebny więźniów miał miejsce

prawdopodobnie w IX 1982 – ok. 145 osób. Łącznie przez ZK Hrubieszów przeszło w omawianym okresie najprawdopodobniej około 190–200 osób skazanych z powodów politycznych.

VIII 1983 oddział polityczny w zasadzie uległ likwidacji w wyniku zwolnienia grupy więźniów w ramach amnestii. Kilku ostatnich więźniów przewieziono do ZK Barczewo.

W następnych miesiącach w ZK Hrubieszów przebywali pojedynczy więźniowie polityczni.

Marcin Dąbrowski

[Hrubieszów, Region Środkowo-Wschodni](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)